

Scene uit 'De kersentuin', vlnr. Nick Renzo Garcia, Jeroen Spitzenberger, Vincent Linthorst, Anniek Pheifer, 'Ntianu Stuger en Quiah Shilue. FOTO'S BEN VAN DUIN

THEATER Toneelgroep Maastricht komt 'Dramatiek komt

Geen Tsjechov, toch Tsjechov. 'Noem het Tsjechov 2.0', constateert regisseur Michel Sluysmans vastberaden. De komende maanden speelt Toneelgroep Maastricht 'De kersentuin' van Anton Tsjechov in een nieuw jasje, met Anniek Pheifer in de rol van Ljoeba en Jeroen Spitzenberger als haar tegenstrever Lopachin.

Tekstschrijver Jibbe Willems schreef een compleet nieuwe tekst. Verhaal en personages bleven hetzelfde, maar elk woord dat gespro-

ken wordt, is van Willems. „Maar het is absoluut nog steeds een echte Tsjechov”, meent Sluysmans.

Zelfs meer dan honderd jaar na de allereerste opvoering van 'De kersentuin' in 1904 is het stuk wereldwijd nog altijd een van de meest gespeelde klassiekers. Het vertelt het verhaal van Ljoebov, een rijke weduwe die na de tragische dood van haar zoontje met haar minnaar naar Parijs vertrok en nu, jaren later, gedwongen terugkeert naar haar Russische landgoed omdat zij diep in de schulden zit. Verkoop van het landgoed lijkt het enige wat haar kan redden. Dan meldt Lopachin zich, een koopman die zich door zijn handelsgeest uit diepe armoede omhoog gewerkt heeft. Hij doet het voorstel om de bij het landgoed horende kersentuin te kappen en te vervangen door vakantieverblijven die goed geld kunnen opleveren. Voor Ljoe-

met nieuwe versie 'De kersentuin' van Tsjechov

door humor juist indringender binnen'

„
Nog steeds een echte Tsjechov

kertijd ook heel gelaagd. Zij wil haar binnenkant niet laten zien, maar telkens komen er kleine scheurtjes in dat harnas.”

Verlanglijstje

Het is precies om die reden dat Anniek Pheifer zo blij is met haar rol. „Ljoebov is zo leuk om te spelen, juist door dat dubbele in haar.

Het is een rol die voor heel veel actrices, ook voor mij, bovenaan het verlanglijstje staat. En voor mij is het nu al de tweede keer dat ik deze rol mag spelen. Twaalf jaar geleden stond ik in een encensering van Erik Vos, en nu bij Michel Sluysmans. Dat levert twee totaal verschillende voorstellingen op. Bij Vos speelden we in klassieke kostuums en een klassiek decor. Het is daar en toen dat mijn liefde voor Tsjechov echt tot leven is gekomen.”

Waar ligt dat dan aan volgens haar? „Zijn teksten zijn zo rijk. Ik werd destijds elke avond weer verrast door de zinnen. Dan hoorde ik opeens een andere context en dacht: hé, zo krijgt het een heel andere lading. Er zit zoveel compassie in de manier waarop Tsjechov zijn personages neerzet.”

Maar wat blijft daarvan over als je het complete stuk laat herschrij-

ven? Sluysmans gedickeerd: „Alles! Jibbe Willems heeft het naar het heden gehaald. De problemen van nu zijn anders dan de problemen van rond 1900. Ging het destijds over oud geld versus nieuwe rijken, over de maatschappelijke onrust in Rusland aan de vooravond van de Russische revolutie, in deze nieuwe versie zijn thema's verweven als klimaatverandering, de generatiekloof, angst voor de toekomst. Maar wat gebleven is, is het thema van een snel veranderende wereld, sneller dan een mens aan kan in feite. Ik heb er bewust voor gekozen om Jibbe Willems het hele stuk te laten herschrijven. Ik wilde geen vertaler, maar een autonoom schrijver die met behoud van de kern een heel nieuw stuk zou schrijven. En dat is gelukt. Elk personage staat voor een andere manier om naar de wereld te kijken: de activistische dochter, de

oudere broer die alles het liefst bij het oude wil laten, de koopman die alles beziet als investeringsobject. Tsjechov, en ook Willems, kiest geen kant, dus je moet als toeschouwer zelf gaan nadenken en dat juist maakt het zo interessant.”

Is 'De kersentuin' nu eigenlijk een tragedie of een komedie? De discussie daarover is al bijna net zo oud als het stuk. Elke regisseur haalt weer andere aspecten naar voren. Sluysmans: „Het is een komedie, absoluut. Zo heeft Tsjechov het ook bedoeld. Destijds heeft regisseur Stanislavski bij die allereerste opvoering het drama heel zwaar aangezet, maar daar was Tsjechov niet blij mee. Natuurlijk, er zitten dramatische aspecten in het verhaal. Maar juist door de humor die er ook in zit, komen die des te indringender binnen.”

Sonja de Jong